

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 19. aprila 1934.

Štev. 45.

Nekoliko pojasnila

V zadnjem »Kmetovalcu« je objavil inž. Ferline z ozirom na statistiko Zbornice za TOI o prijavljenih in odjavljenih obrtnih zanimivih članek, ki zasluži vso pozornost. To tem bolj, ker pokazuje avtor v tem članku tudi razumevanje za težnje trgovstva in bi mogoče na podlagi njegovih izvajanj moglo priti do živahnjega sodelovanja med trgovino in kmetijstvom, kakor pa danes obstoja.

Tudi inž. Ferline priznava, da je statistika Zbornice s svojimi konstatacijami tako težka, da je že resen opomin za vse, ki mislijo na bodočnost naroda. 2666 trgovskih in obrtniških obratov manj le v enem letu pomeni tudi manj 2666 davkoplačevalcev in s tem socialno propadanje neštevitih rodbin in samostojnih poklicev.

V polni meri se strinja inž. Ferline tudi z zahtevu trgovstva, da se bolj zaščiti domača trgovina. »Pri nas je še vedno dobrodošel,« pravi inž. Ferline, »vsak tuji trgovec. Ne vpraša pa se, kje plačuje davke in dopušča se celo to, da pripomore tuji trgovec z uvozom kmetijskih pridelkov k padanju cen deželnih pridelkov.« In tudi tega mnenja je inž. Ferline, da ni prav, da imajo nabavljalne zadruge kakšne davčne olajšave. On je sicer prepričan, da teh sploh nimajo, a mislimo, da tega ni treba še naprej dokazovati, ko pa že vsi združni listi v tem tako na široko pišejo, da že ni več dvoma, da nikdar ne bi doživeli sedanjega razmaha nabavljalnega združništva, če ne bi veliki davčni privilegiji zajamčevali že naprej vsaki zdruzi gotov uspeh.

Ker pa smo že pri združništvu in ker vidimo, da tudi g. inž. Ferline ni brez tega predsodka, kakor da bi bilo trgovstvo proti združništvu, je treba, da to vprašanje nekoliko pojasnimo, zlasti v zvezi z onim vednim očitkom, da trgovina ni nič drugega ko samo neplodno prekupčevanje. Kar se tiče odnosa trgovstva do združništva, smo že več ko enkrat pojasnili, da smo odločno za vse produktivne zadruge in da smo celo za to, da jih država podpira. Kajti vsaka produkcija ustvarja vrednote in vodi k blagostanju in zato je produkcija vedno podpirati.

Nabavljalne zadruge pa so neproduktivne in ne delajo dejansko nič drugega ko vsaka trgovina, da prekupčuje, da uporabimo ta izraz. Svoje blago nabavljajo pri grosistih in ga potem oddajajo svojim članom. Za to posredovanje pa ravno tako zamohtevajo svoj dobiček in niti člani upravnih svetov nabavljalnih zdruzi pri tem navadno ne delajo zastoj. Dejansko ni torej prav nobene razlike med prekupčevanjem nabavljalnih zdruzi in prekupčevanjem trgovcev. Zakaj naj bi potem eden imel celo vrsto davčnih privilegijev, drugi pa plačeval celo vrsto davkov, je pač absolutno nepojmljivo.

Idealno bi seveda bilo, da ne bi bilo prav nobenega prekupčevanja, temveč da bi vsak producent direktno dobavljal konzumentu. Ali pa je to sploh izvedljivo? Zgodovina je dosedaj še vedno odgovorila na to vprašanje zaničalno. V najboljšem primeru bi se pač doseglo, da bi se ustvarile velike skupine producentov in konzumentov, ki bi si zamenjavale blago, toda posredovanje tega blaga po tretjih organih bi se vršilo še nadalje. To posredovanje bi se le neznansko birokratiziralo in bi bilo brez konkurence, da bi bila tako producent ko konzument čisto odvisna od dikta te velike posredovalnice, dočim se po trgovini izvršuje to posredovanje prosto, s konkurenco in s tem tudi pod kontrolo. Ni težko uganiti, katero posredovanje je bolj ekonomično in tudi cenejše.

Je pa tu še mnogo bolj važno vprašanje in to je izvoz kmetijskih proizvodov. Boljša cena kmetijskih proizvodov je vselej, kadar je lastna proizvodnja večja od lastne potrebe, odvisna le od izvoza. Treba zato napeti vse sile, da se izvoz teh pridelkov čim bolj dvigne. Ali pa imajo danes kme-

tovalci le eno organizacijo, ki bi mogla sama voditi vso zunanjo trgovino z deželnimi pridelki? Ali ni izvoz sadja, lesa in živine že dovolj jasno pokazal, da niso kmetijske organizacije za ta posel vedno dorasle, ali niso trgovci dokazali svojo večjo usposobljenost za ta posel? Ali pa iz tega ne sledi, da bi bilo najbolj nujno z ozirom na obstoječe razmere, da pride do sodelovanja med izvoznim trgovcem in kmetij-

skim producentom? Ali pa iz tega ne sledi še ena resnica, da bi namreč bilo za vse naše gospodarstvo v veliko korist, če bi čim prej prišlo do iskrenega sodelovanja med trgovino in kmetijstvom?

Ali ne bi bilo bolj potrebno govoriti o tem sodelovanju, ko pa z nepotrebnimi besedami o prekupčevanju ustvarjati naspotja, ki so za praktično življenje le v škodo?

Nova vlada Nikole Uzunovića

V novi vladi ni več ministrov brez listnice

V sredo zvečer je sestavil Nikola Uzunović novo vlado, ki je sestavljena tako-le: predsednik vlade: Nikola Uzunović; minister za kmetijstvo: dr. Dragotin

Kojić;

prosvetni minister: dr. Ilja Šumenković; pravosodni minister: Boža Maksimović; prometni minister: ban Vrbaske banovine Svetislav Milosavljević;

minister za telesno vzgojo: dr. Grga Angjelinović;

trgovinski minister: dr. Juraj Deme-

trović;

finančni minister: dr. Milorad Gjorgjević; gradbeni minister: dr. Stjepan Srkulj;

zunanji minister: Bogoljub Jevtić;

notranji minister: Žika Lazić;

minister za socialno politiko in narodno zdravje: dr. Fran Novak;

minister za vojsko in mornarico: armijski general Milan Milovanović;

minister za gozdove in rudnike: Milan

Ulmanski.

Izjava predsednika vlade Nikole Uzunovića

O značaju nove vlade je podal predsednik vlade Nikola Uzunović novinarjem krajšo izjavo, v kateri je med drugim dejal: Tudi ta rekonstrukcija vlade nima političnega značaja. Nova vlada bo prav tako vodila politiko, zasnovano na 6. januarju in na ideologiji narodnega in državnega edinstva, v zunanji politiki pa bo za politiko miru. Vlada bo skrbela za konstruktivno delo in skušala čim prej doseči gospodarski napredek države. V ta namen bo rada sprejela vse zdrave predloge.

Iz vzrokov varčevanja ni v novi vladi več ministrov brez listnice. Ministri, ki so izstopili iz vlade, bodo tudi v bodoče z isto marljivostjo služili splošnosti. Da je rekonstrukcija vlade nepolitična, dokazuje tudi to, da je prišel v vlado znani strokovnjak v gozdnih zadevah Ulmanski, prometni ministarstvo pa je prevzel bivši prometni minister Milosavljević, ki je tudi znan kot strokovnjak v prometnih zadevah.

Debata o blagostanju Slovenije

Odgovor „Narodnemu blagostanju“

Na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI je predsednik Zbornice Jelačin ugotovil na podlagi pozitivnih podatkov in objektivnih poročil, da je gospodarski položaj Slovenije nad vse težaven in da je tudi njena industrija kljub trenutni konjunkturi v tekstilni stroki v zelo veliki stiski. Ob te objektivne ugotovitve pa se je obregnilo beograjsko »Narodno blagostanje«, češ da položaj vendar ni tako hud, kakor ga je naslikal predsednik zbornice. To svoje mnenje je zagovarjalo »N. b.« zlasti s 3. razlogi: 1. z razvojem tekstilne industrije, 2. z večjo proizvodnjo v premogovnikih in 3. s podatki OUZD. V svojem odgovoru smo nato dokazali, da niti eden teh argumentov »Narodnega blagostanja« ne drži in da zato moramo biti pesimisti glede naše industrije, pa najsi bi še tako zelo hoteli biti optimisti.

Na naša izvajanja je odgovorilo »Narodno blagostanje« z novim člankom, v katerem v glavnem vzdržuje svoje trditve, pri tem pa navaja še nov argument, razliko med cenami industrijskih in kmetijskih proizvodov. Res ne vemo, kaj hoče s tem novim argumentom dokazati »Nar. bl.«, saj velja ta dispariteta za vso državo, saj od nje ne trpi le kmetovalec v vzhodnih banovinah, temveč tudi kmetovalec v Sloveniji. Vsled tega nerazmerja v cenah je vendar padla kupna moč slovenskega kmeta v prav tej meri ko kmetovalec v drugih banovinah in posledice tega padca kupne moči je vendar občutila slovenska industrija v prav isti meri ko vsaka druga. Ta argument bi si zato »N. b.« prav lahko prihranilo, ne pa da hoče iz tega sklepati celo še na neki tribut, ki ga plačujejo druge banovine industriji Dravske banovine. Če že hočemo govoriti o tributih, čeprav se nam zdi ta beseda zelo neprimer- na, potem bi z mnogo večjo pravico govorili o tributu, ki ga plačuje vsa Slovenija in tudi njeni kmetovalci vojvodinskim milonom. Kaj morda »Narodno blagostanje« ne ve, da je Slovenija v prehrani pasivna, da mora plačevati milijone in milijone za žito iz Vojvodine. Kaj »Nar. bl.« ne ve, da je

samo žitni monopol veljal Slovenijo okoli 80 milijonov!

In to je glavna napaka, ki jo je zagrešilo »Narodno blagostanje«, ko je čisto prezrlo, da je Slovenija v prehrani pasivna pokrajina. Če Slovenija ne bi imela razvitega obrta in industrije, bi velik del njene prebivalstva sploh ne mogel živeti. Za Slovenijo je industrija zadnja in edina rešitev in zato mora biti bolj industrializirana, ko pa banovine z bogatimi polji. Tega elementarnega dejstva pa »Nar. bl.« sploh ne upošteva, kakor tudi čisto prezre to, da je bila že od nekdaj Dravska banovina bolj industrijsko razvita od drugih pokrajin in da bi nastala za Dravsko banovino naravnost katastrofa, če te svoje pozicije ne bi mogla ohraniti. Ta katastrofa je enkrat tudi že grozila, ko se je vgnezdilo v glavah nekaterih gospodarskih in političnih faktorjev v Beogradu ono čisto prazno naziranje, da na meji ne sme biti industrije. Takrat se je hotelo kar demonirati vso industrijo Dravske banovine in jo prenesti v druge kraje, kakor da so tvornice blago, ki se poljubno prenaša. Mnogo škode je povzročilo to nemogoče naziranje, a kljub temu menda še danes ni čisto izumrlo, pa čeprav jasni argumenti dokazujejo, da so vprav v mejnih pokrajinah pogoji za razvoj industrije najbolj ugodni.

In vse kaže, da je tudi danes nekaterim na poti slovenska industrija in da vstajajo atavistične želje proti njenemu razvoju, ker drugače res ne moremo razumeti začudenja, da si je Slovenija kljub vsem težavam ohranila mesto v naši industriji, ki ji gre po njenih naravnih pogojih in pridnosti ter strokovni usposobljenosti njenega prebivalstva. Prav radi pa bi tudi izvedeli od »Nar. blag.«, kje naj bi zaposlila Slovenija 5000 delavskega prirastka, ki ga ima na leto, če bi propadla industrija v Sloveniji!

Zato je znak največje površnosti, če se vodi debata o gospodarskem položaju Slovenije le na podlagi nekaterih statističnih podatkov, ki na vse zadnje niso vedno niti zanesljivi, a se pozablja na vsa druga kar-

dinalna vprašanja. Kadar je resnica, da v vseh velikih premogovnih revirjih dela do skrajnosti reducirano število delavstva le po 12 dni na mesec, kadar delajo stare železarne (ko ona v Muti) le po 14 dni na mesec, kadar morejo druga podjetja izkoristiti le eno četrtno svoje kapacitete, ko železarna v Rušah, tedaj bi bilo neoprostljivo, če bi predsednik Zbornice prešel čez vsa ta dejstva s tako lahnim nasmeškom na dnevni red, kakor člankar v »Nar. bl.«, češ da saj hvala Bogu, vendar ni tako težko. Varati sebe z optimizmom, kadar treba pogledati trdi resnici v oči, pač ni znak dobrega gospodarja, najmanj pa dobrega gospodarskega vodstva.

To naš odgovor v načelnem pogledu, v podrobnostih pa navajamo v utemeljitev svojega stališča številke, ki jih je navedel v polemiki proti »Narod. bl.«, gospodarski urednik »Jutra«, g. F. Seunig.

Številke, ki jih navaja g. Seunig so za »Nar. blag.« tako uničujoče, da bo pač moralo »N. b.« prenehati s svojo debato.

Kako prazen je argument, na katerega se opira »N. bl.« na podlagi statistike OUZD., kaže ta citat g. Seuniga.

Število zavarovanih delavcev je znašalo

	pri OUZD	pri vseh drugih v Ljubljani	pri vseh drugih uradih SUZOR-a
1. 1929	95.478	507.647	
1. 1933	74.205	438.869	
razlika	- 21.273	- 68.778	
ali v %	- 22,3%	- 13,5%	

Ali je po teh jasnih številkah treba še govoriti, kje je industrija najbolj nazadovala? V Sloveniji, ki je pasivna v prehrani, za 22,3%, v drugih krajih le za 13,5%! Ali naj res še debatiramo.

In pri tem ni zaposlitev rudarjev niti upoštevana, ker ti so zavarovani pri bratovskih skladnicah. V premogovni industriji pa je položaj za Slovenijo še zlasti obupen, kakor kažejo te številke.

Produkcija premoga je padla v Dravski banovini od 2.086.000 ton v letu 1929 na 1.101.000 v l. 1933, to je za 47%. V istem času pa je padla produkcija premoga v vsej državi od 3.549.000 na 3.051.000 ton ali le za 14%. Dve tretjini skupnega padca odpadeta torej na Slovenijo. In pri takšni ugotovitvi bi se hotelo »N. b.« sklicevati za svoje trditve na premogovno industrijo.

»N. b.« omenja v svojem odgovoru na naš članek tudi lesno industrijo. Da ne bi tega nikdar storilo, ker bolj slabega argumenta res ni moglo najti. Samo v l. 1932. je dobila Slovenija za 170 milij. Din manj ko v l. 1929. za izvoz lesa. V letu 1933. je vsled ponovnega padca lesnih cen ta izguba še narasla, kakor je dokazal inž. Lenarčič in v mnogem tudi zaradi neupravičene konkurence drž. gozdov v Bosni, kakor je to dokazal v svoji znani interpelaciji zaradi nazadovanja lesne trgovine minister Mohorič. Ali težka peza teh dejstev mar ne zadostuje? Ali je treba govoriti še kaj več?

Pri srcu nam je gospodarstvo Dravske banovine in kljub vsem težkim izkušnjam ne vržemo puške v koruzo temveč bomo delali še nadalje za njegov napredek. Toda pri tem moramo pogledati resnici pogumno v oči, ne pa se udajati praznim iluzijam in se tolažiti, da vendar ni tako hudo, kakor izgleda. A dejansko je še težje, ker prišlo je do tega, da morajo ljudje načelnati svoje zadnje rezerve, da so jih nekateri že porabili, da se večina slovenskega gospodarstva bori za svoj obstoj, pa čeprav se nekaterim tujim tekstilnim tvornicam v Dravski banovini godi dobro. In ker je položaj tak, zato zavračamo izvajanja »Narodnega blagostanja« z vso odločnostjo, ker so neutemeljena in napačna in ker bi mogla nanesti slovenski industriji novo škodo. Po nepotrebnem pa se je tej industriji že dovolj škodovalo in zato naj bo že tega enkrat konec, kar bo tudi v dobro države in vsega našega gospodarstva. Samo od napredka industrije v Sloveniji more imeti država korist, ne pa od njenega nazadovanja. In s to konstatacijo zaključujemo svoj odgovor »Narodnemu blagostanju«.

Vprašanje šolskih knjig in zvezkov

Vsled ostre borbe, ki je nastala med založniki šolskih knjig na eni ter zagrebškim društvom knjigarnarjev na drugi strani, se je v nekaterih listih začela velika debata, ali naj izdajo vseh šolskih knjig in zvezkov prevzame država ali pa naj bo to prepuščeno zasebnim založnikom.

Za državni monopol šolskih knjig in zvezkov se zlasti zavzema zagrebško društvo knjigarnarjev in to iz teh razlogov: 1. Vsa šolska naobrazba bi bila enotna. 2. S tem bi bil omogočen tudi enotni šolski program. 3. Oprema knjig v drž. izdajah bi bila boljša, cena knjig pa nižja. 4. Preprečena bi bila vsaka korupcija, ki se danes dogaja pri izdaji šolskih knjig. 5. Izdajale bi se tudi knjige, ki se ne bi rentirale. 6. Od izdaje šolskih knjig bi imela država tudi velik dohodek. V vseh ljudskih šolah je 1.200.000 učencev. Če vsak izda za knjige le 30 Din, znaša to na leto 36.000.000. Če bi izdaja knjig veljala 70 % te vsote, bi imela država še vedno nad 10 milijonov čistega dobička. To so razlogi, ki jih v glavnem navajajo zagovorniki državnega monopola za šolske knjige in zvezke. Pri tem pa zahtevajo, da se tako šolske knjige kot zvezki tiskajo le v zasebnih tiskarnah in da se tudi prodaja knjig in zvezkov vrši le po zasebnih knjigarnah in trgovinah.

Ker se že bliža novo šolsko leto, saj je sedaj šolsko leto tako neverjetno kratko, da se mora človek kar čuditi, če se v šolah vsa predpisana snov predela, postaja vprašanje šolskih knjig zopet nad vse pereče. Kajti to vprašanje ni le vprašanje pouka, temveč je tudi važno gospodarsko vprašanje, ki nepravilno rešeno more uničiti celo vrsto nekdanjih cvetočih podjetij in trgovin. To vprašanje pa je treba že enkrat rešiti tudi zategadelj, ker je postajalo vprašanje šolskih knjig in zvezkov že prava nadloga za starše in je bilo vse prej ko v čast šolski upravi. Brez vsake potrebe so se predpisovale vedno nove šolske knjige, da je bil september, ko so morali starši dati denar za knjige, prava groza za starše. A komaj so bile nove knjige predpisane, že so bile tudi nerabne in mogoč je bil celo ta škandal, da so morali učenci iz nove knjige iztrgati kar celo polo. Vprašanje šolskih knjig je postalo že neznosno in nevdružno in zato je čas, da se to vprašanje pravilno reši. Izkušenj za pravilno rešitev je bilo dovolj in zato je dobra rešitev pri količjak dobri volji lahko in hitro mogoča.

Predvsem je izkušnja dokazala, da se je eksperiment z monopolom šolskih zvezkov popolnoma ponesrečil. To je bil neuspeh na vsej črti. Ne samo, da so bili učenci tudi štiri mesece brez zvezkov, so bili državni zvezki pri višji ceni mnogo slabše kakovosti, kakor so bili zvezki, ki so jih prej izdajala zasebna podjetja. Vrh tega pa država od tega eksperimenta ni imela nobenega pravega gmojnega dobička, indirektno pa celo škodo, ker je oškodovala davčno moč svojih davkoplačevalcev. Izkušnja glede šolskih zvezkov pravi torej: Obliko šolskih zvezkov naj predpiše šolska oblast, zvezki pa naj se izdelujejo in prodajajo le po zasebnikih. Seveda pa se oblika zvezkov ne bi smela menjati vsako leto, temveč naj bi ostala za dolgo vrsto let ista. Vsako prekupčevanje z zvezki po šolah se mora nehati, ker ni to v korist šole niti ni to potrebno. Nikdar ne bo narasla avtoriteta učitelja, če učence vidi, da prejema učitelj provizijo od zvezkov, ki jih mora kupiti v šoli.

Če je pravilno rešeno vprašanje zvezkov, smo tudi že bližje pravilni rešitvi vprašanja šolskih knjig. Učni načrt predpisuje država in zato je naravno, da ona tudi aprobra šolske knjige. Učni načrt pa se ne sme menjati vsak hip, ker je potem sploh vsak metodičen pouk nemogoč. Pa to je tudi čisto nepotrebno, ker ostaja vendar učna snov vedno ista. Zato se tudi šolske knjige ne smejo vsak hip menjati. Če prosvetno ministrstvo potrdi kakšno šolsko knjigo in takoj na to drugo za isti razred in z isto učno snovjo, potem mora imeti človek vtis, da je bila prva probacija premalo premišljena. Kaj vendar treba vedno spreminjati abecednike in računice, ki bi mogle biti skozi 20 in več let vedno iste. Zakaj ne bi mogli še danes uporabljati Pavlinove botanike, Erjavčevega živalstva, itd., ko so to vendar naravnost vzorne knjige, kakršnih še do danes ni nihče napisal boljših!

Država naj potrdi šolske knjige, ni pa umestno, da jih tudi predpisuje za vse šole. Tudi najboljša šolska knjiga ni v vsaki

banovini enako dobra. Zlasti za Slovenijo velja to. Pedagogično napačno je, če se zahteva od slovenskega prvošolca, da se mora učiti iz zemljepisne knjige, ki je natisnjena v cirilici.

Pri šolskih knjigah so nad vse interesirani starši, ker oni plačujejo vse knjige. Čas bi že bil, da bi se pri vsaki šoli ustanovil odbor staršev, ki bi imel nekaj besede tudi pri določevanju šolskih knjig, šolskih izletov, itd. Takšni šolski odbori obstoje v mnogih državah in so se izkazali kot najboljše jamstvo za uspešno sodelovanje med šolo in domom.

Ni dobro, če je država tudi podjetnik, ker je skoraj vedno slab gospodar. Če more država izdati šolske knjige po ceni in z dobičkom, jih more izdati tudi zasebnik vsaj po enaki ceni. In vrhu tega bi mogel tudi zasebnik za revne šolarje odstopiti vsako deseto knjigo brezplačno šolam. Pri današnji ostri konkurenci se z lahkoto doseže, da ne bodo šolske knjige predrage. In odbori staršev bi bili kot nalašč za to, da poskrbe za cenene knjige. Načelo naj bi zato bilo:

Okvirni učni program določa država, za vsako banovino pa ga podrobneje določi ali banska uprava ali poseben banovinski odbor. Knjige potrjuje država, od potrjenih knjig pa predpisujejo za posamezne šole banovinski odbori na predlog šolskih vodstev in odborov staršev. Knjige zalagajo zasebni založniki ali pa se v vsaki banovini s sodelovanjem banovine in založnikov ustanove posebna založništva šolskih knjig. Knjige se prodajajo le po zasebnih knjigarnah, cena knjige mora biti v vseh knjigarnah ista. Ceno knjig določijo v sporazumu z založniki ali tiskarnarji banovinski odbor, oz. banska uprava.

Na ta način bi bilo vprašanje šolskih knjig in zvezkov pravilno rešeno, da bi tu dobili vsi učenci dobre in ne drage šolske knjige, starši pa bi bili rešeni večnih izdatkov za vedno nove knjige. V drugih državah problema šolskih knjig ter zvezkov sploh ne poznajo, ker je že davno rešen, čas je, da pridemo tudi pri nas do te stopnje.

Adria prasek je boljši

Statistika zavarovanega delavstva v februarju

Po podatkih SUZOR-a

V mesecu februarju je bilo v vsej državi pri vseh okrožnih uradih SUZOR-a zavarovanih 495.051 delavcev in nameščencev, za 10.819 več ko v januarju in za 9679 več ko v februarju lani. V primeri z lanskim februarjem je število članstva absolutno najbolj poraslo pri okrožnem uradu v Osijeku (za 3534), nato v Zagrebu (za 2528), v Ljubljani (za 2221), v Somboru (za 1783) in v Tuzli (za 1361). Relativno pa je najvišji porast zavarovanega delavstva pri okrožnih uradih v Sušaku (za 13-91%), v Somboru (za 13-29%) in v Tuzli (za 12-90%).

Najbolj pa se je znižalo število zavarovanega delavstva pri okrožnih uradih v Beogradu za 5686 ali 7-38%, (v Skoplju) za 1979 ali za 7-19%) in v Nišu (za 1272 ali za 5-83%).

Pri zasebnih bolniških blagajnah je zopet padlo članstvo »Merkurja«, in sicer za 631 članov, dočim je članstvo pri beograjski trgovački omladini zelo naraslo in sicer za 1043 ali za 33-22%. Tudi članstvo pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani je naraslo.

Poprečna zavarovana delavska mezda je nasproti lanskim februarjski nazadovala za 1-09 Din, ker se je število članstva z višjo mezdo znižalo za 16.006, število članstva z nižjo pa zvišalo za 25.685 članov.

ČEŠKOSLOVAŠKI KREDITI JUGOSLAVIJI

Po nemških informacijah se pogaja skupina češkoslovaških industrijskih družb (Škoda, Peček, Kolben-Daňek) z Jugoslavijo zaradi večjih kreditov, ki bi služili za nabavo strojev teh industrij. Češkoslovaške industrijske podpira češkoslovaška vlada. Omenjene praške tvrdke pa te vesti demantirajo in jih označujejo kot nemški manevar, ki naj olajša sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo.

Adria prasek je boljši

Taksiranje računov po novih določilih

Uprava združenja trgovcev v Ljubljani poroča, da stopijo nova določila o kolkovanju računov in not v veljavo v petek, dne 20. t. m. Vsi računi od zneska 20 do 100 Din se morajo taksirati s 50 parami, nad zneskom Din 100— pa z Din 1—. Bloke in note morajo trgovci taksirati sami ter jih dati pred uporabo davčni upravi v potrditev. Ravnotako morajo biti taksirane vse nabavne knjižice z Din 5—, katera taksa pa velja za dobo 1 leta. Ker so vsa pojasnila glede pravilnega taksiranja računov in not preobširna, da bi jih mogla uprava obravnavati na tem mestu, se toplo priporoča vsem gg. trgovcem, da prečitajo tozadevna navodila, ki so izšla v štev. 44. »Trgovskega lista« z dne 17. aprila. Za vsa ev. potrebna pojasnila je vedno na razpolago tajništvo združenja, Trgovski dom, telefon 29-27. Uprava končno opozarja, da je soglasen sklep, da se taksa kupeu na račun ali noti posebej zaračuna, in sicer tako, da trgovci detajlisti zaračunavajo to takso odjemalcem, trgovci grosisti pa detajlistom. Ta sklep je za vse člane obvezen. Uprava Združenja trgovcev.

SODNE TAKSE NA PLAČILNE NALOGE V MENIČNEM POSTOPKU

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal to pojasnilo: V sporih za nad 3000 Din za sklepe, s katerimi se razsoja na zahtevo več tožilcev ali proti več toženecem, se zviša taksa za 10 odstotkov za vsakega tožitelja ali toženca, vendar ne čez 100 odstotkov. To velja tudi za primere vzporednega pristopa v procesu. Ta prirez je utemeljen, ker povzroča pristop sodišču več dela. Zato se ta prirez ne nanaša samo na sklepe, ki jih izreka sodišče v obliki razsodbe, temveč tudi na tiste, ki jih sodišče izreka v obliki sklepa, plačilnega naloga ali končnega sklepa.

DAVEK NA NEPRODANO IZ TUJINE VRNJENO BLAGO

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal to pojasnilo: Po zakonu o skupnem davku se mora na carinarnici plačati izravnalni davek od domačega blaga, ki se neprodano vrača iz tujine, samo tedaj, če je bila ob izvozu priznana trgovcu izvozna trgovska odškodnina. Če torej trgovcu pri izvozu ni bila priznana odškodnina za izravnalni davek, potem se ne plača izravnalni davek, ker je to blago že obdano s skupnim davkom po domači lestvici. To velja za blago, ki ga izvozi trgovec, ki je torej že bilo dano v promet v državi. Če to blago izvozi proizvajalec, ki kot tak nima pravice do odškodnine in se mu blago neprodano vrne, se tudi v tem primeru ne plača izravnalni davek, če se na nedvomljiv način dokaže, da je blago domačega izvora, da se vrača proizvajalcu, in da se z blagom ni izvršil noben promet. Carinarnica pa bo po povratku blaga iz tujine obvestila o tem pristojno davčno upravo zaradi odmere skupnega davka. To velja tudi za blago, čegar uvoz podleži izravnalnemu davku, promet tega blaga v državi pa splošnemu davku, bodisi da ga uvozi proizvajalec ali trgovec.

KDO JE SIROMAŠEN PO DAVČNEM ZAKONU

Davčni ddelek finančnega ministrstva je izdal to pojasnilo:

Kot siromašni se smatrajo tisti davkoplačevalci, ki ne plačajo na leto več ko 60 Din neposrednega davka, nadalje vdove s tremi nepreskrbljenimi otroki in starešine zadrug z več ko tremi mladoletnimi osebami, a brez polnoletnih zadržnikov, če ne plačajo več ko 120 Din neposrednega davka.

ZA ZBOLJŠANJE GOSPODARSKIH ODNOSAJEV Z BELGIJO

Upravni odbor Jugoslovanskega odbora za pospeševanje gospodarskih odnosajev z Belgijo se je konstituiral in začel delati. Upravni odbor je razdelil svoje delo na dve sekciji: na izvozno in na uvozno. Na zadnji seji upravnega odbora je sporočil dr. Tomičić, šef Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, da se naša država officialno udeleži velike mednarodne razstave, ki jo priredi Belgija v l. 1935. Upravni odbor je zato sklenil, da začne propagirati, da se udeležijo naši izvozniki in gospodarstveniki te razstave v čim večjem številu. Podjetja, ki se zanimajo za delo odbora, naj se obrnejo na tajništvo odbora v Beogradu, Ratnički dom, kjer dobe vse zaželjene informacije.

Po svetu

Za šefa presbiroja je imenovan dr. Kosta Luković, književnik in novinar. Sedanja šef Marjanović in šef upravnega oddelka presbiroja Smodej sta bila upokojena.

Pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem so avstrijski vladni komisarji šteli tako imenitno, da so koroški Slovenci kar izginili. »Koroški Slovenec« navaja celo vrsto drastičnih primerov, kako so šteli. Tako so ponekod istovetili pripadnost k Avstriji z nemštvom. Statistika bo torej pravilno našela, koliko živine imajo koroški Slovenci, te pa je kar izbrisala.

Zun. minister Jevtić je bil v Carigradu in v Ankari nad vse prisrčno sprejet. Turški listi posvečajo njegovemu obisku veliko pozornost in pravijo, da bo njegov obisk utrdil balkansko solidarnost. Na sestanku Jevtića in Ružića beja se bo v glavnem govorilo o pridružitvi Bolgarije balkanskemu paktu.

Na potu v Ankaro se je ustavil zunanji minister Jevtić na sofijski železniški postaji, kjer se je sestel s celo vrsto bolgarskih politikov.

Francoski tisk na široko komentira pomen Jevtićevega obiska v Ankari in Titulescovega bivanja v Parizu ter označuje oba obiska kot politično velepomembna.

Češkoslovaški novinarji so začeli delati na to, da se ustanovi zveza slovanskih novinarjev.

Diktatoru v Grčiji nameravajo uvesti po časopisnih vesteh Kondilis, Metaxas, Hagikiakos in Mihalokopulos. Preobrat bi izvedli s pomočjo parlamenta.

Nemški odgovor na angleško vprašanje glede velikih izdatkov Nemčije za vojne namene je bil sedaj objavljen. Nemčija v svojem poročilu trdi, da ni v nobenem pogledu kršila določb versajske pogodbe in da so vsi njeni vojaški izdatki v skladu z njenimi obveznostmi.

Francoska vlada je z ozirom na ta nemški odgovor sporočila angleški vladi, da se ne more več udeleževati nadaljnjih razorožitvenih pogajanj, temveč se vrača nazaj k ženevski rešitvi razorožitvenega vprašanja. Svetovni kongres za mir nameravajo sklicati od 1. do 6. septembra v Locarnu, ki naj bo tudi manifestacija za Društvo narodov.

Panevropska gospodarska konferenca bo v dneh od 16. do 18. maja na Dunaju. Avstrijska vlada je dala konferenci na razpolago prostore v parlamentu.

O prihki bivanja francoskega zunanjega ministra Barthoua v Varšavi se bo nadaljevala francosko-poljska vojaška zveza.

Spor med Poljsko in Češkoslovaško se je znova poostil, ker je poljska vlada prepovedala sportnikom, umetnikom in pevcem potovanje v Češkoslovaško. Zaradi tega so tudi češkoslovaški oficirji odpovedali svoje potovanje na Poljsko.

Avstrijska vlada je razpisala natečaj za sprejem velikega števila orožnikov, da bo s tem zavarovana proti morebitnim ekstraturam kneza Starhemberga in hajmverovcev.

Na otoku Rodu je prišlo v vasi Zalahimos do spopada med grškim prebivalstvom in italijanskimi karabinjerji. Deset Grkov je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih. Do spopada je prišlo vsled volitve župana.

Vsi pariški poštni uradniki, ki so v protest proti znižanjem uradniških plač stavkali, so bili suspendirani.

Nova konferenca britanskega imperija je sklicana. V glavnem bo razpravljala o izkušnjah z ozirom na sklepe konference v Ottawi.

Trocki je dobil dovoljenje za bivanje v bližini Paniza od Chautempsove vlade. To dovoljenje bo sedaj vlada razveljavila, ker se je Trockij proti dogovoru politično udejstvoval.

Nemirj so se zopet začeli po vsej Španiji. Pri bojih med policijo in demonstranti je bilo več ljudi ubitih in ranjenih.

Japonski vojni ataše v Rimu se je v svoji sobi obesil. Sumijo, da je samomor v zvezi z neko špijonažno zadevo.

Med Brazilijo in Paragvajem so se zopet začeli boji. Obe stranki poročata o zmagah.

Pasiva francoskih železnic so znašala lnsko leto 4 in pol milijarde frankov. Pasiva se pokrijejo iz proračunskih sredstev, čeprav so železnice zasebne.

Standard-Oil izplača letos 24,4 dočim je izplačal lani 32,4 milijonov dolarjev dividende.

Denarstva

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. se je njeno stanje v zadnjem tednu spremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 5,3 na 1850,8, in sicer se je povečala zlata podloga za 0,11 na 1743,3, devizna pa za 5,1 na 107,3.

Tudi devize, ki ne spadajo v podlogo, so narasle, in sicer za 11,0 na 34,3. Vsota kovanega denarja v niklju in srebru se je povečala za 18,3 na 268,3.

Posojila so po dolgem času narasla in sicer za 5,3 na 1866,8. Eskontna so se dvignila za 512 na 1629,8, lombardna pa za 0,1 na 236,9.

Vrednostni papirji so se dvignili za 1,1 na 13,2, prejšnji predmisi državi za 0,1 na 1717,5, vrednosti fondov pa so ostale v glavnem neizpremenjene.

Razna aktiva so se dvignila za 4,3 na 99,9.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za celih 54,3 na 4131,7. Zato pa so narasle obveze na pokaz za 68,0 na 1074,5.

Državne terjatve so se zmanjšale za 0,4 na 7,8, tekoči računi pa so se dvignili za 70,8 na 436,0.

Obveze z rokom so povečane za 0,05 na 989,4. Razna pasiva so narasla za 32,0 na 212,2.

Skupno zlato in devizno kritje se je povečalo od 35,54 % na 35,55, dočim je samo zlato kritje padlo od 33,57 % na 33,48 %.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Guverner Narodne banke Ig. Bajloni je odstopil in je bila njegova ostavka sprejeta s kraljevim ukazom z dne 17. t. m.

Mestna hranilnica v Mariboru izkazuje za l. 1933 99,7 (predlani 107,1) milijonov dinarjev hran. vlog na knjižice in 25,6 (25,4) na tekoči račun.

Po izkazu Italijanske banke z dne 10. t. m. je njena zlata podloga padla od 6.874,4 na 6.844,0 milijonov lir, devizna pa od 43,92 na 43,19 milijonov lir. Istočasno se je obtok bankovcev znižal od 12.962,7 na 12.793,2 milijonov lir.

Zakonski načrt o zaščiti vlagateljev je predložila francoskemu parlamentu vlada.

Danmarks bank, kakor se imenuje nova danska narodna banka, prične v kratkem delovati. Trgovinski minister je že predložil parlamentu v to potrebni zakonski načrt. Banka bo dala v promet toliko bankovcev, kolikor bo potrebno, vendar pa morajo biti bankovci kriti z zlatom v višini do 30 %.

Ameriški zakladno ministrstvo je razpisalo novo konverzijsko posojilo v višini 1,2 milijarde dolarjev. Posojilo je imelo popolen uspeh.

Nizozemsko konverzijsko posojilo v višini 750 milijonov je bilo za 150 milijonov goldinarjev prepisano. Vsled uspeha tega posojila so narasli na borzi tečajji državnih papirjev.

Bolgarskim delegatom se je posrečilo, da so dosegli s francoskimi upniki načelni sporazum. Treba je sedaj, da pritrde temu sporazumu še angleški in nemški upniki.

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Slovenski avtomobil „Triglav“

V Šiški so začeli izdelovati avtomobile, ki so najcenejši od vseh dosedanjih

Slovenska industrija zaznamuje nov in pomemben napredek, ki je tem bolj razveseljav, ker je dosežen iz lastnih moči. Po zaslugi našega velikega iznajditelja in letalskega konstruktorja inž. Stanka Bloudka se je ustanovila v Ljubljani avtomobilska družba »Avtomontaža«, ki je začela izdelovati avtomobile in kateri prvi avtomobil je že sijajno prestal svojo preizkušnjo.

Sicer ni še novi avtomobil stodontno domače delo, vendar pa je konstrukcija domača in tudi 50 odstotkov vse izdelave. Za začetek je to pač več ko velik uspeh, ki bi bil seveda takoj še znatno večji, če bi bil pri nas na razpolago kapital, ki bi omogočil tudi nabavo vseh za avtomobilsko proizvodnjo potrebnih strojev. Toda nobenega dvoma ni, da bo šel v to smer razvoj in da bo naša prva avtomobilska tvornica vedno bolj razširila svojo produkcijo, če bo količjakaj šel odjem njenih avtomobilov.

To pa je pričakovati, ker ima domači avtomobil »Triglav« predvsem to veliko prednost, da je najcenejši avtomobil na svetu. Velja namreč z vsemi davki le Din 39.800. Pri tem pa ima še to veliko prednost, da je čisto narejen za naše razmere in tudi za naše slabe ceste. Vrh tega pa porabi le malo bencina, na 100 km vožnje le 6 do 6,5 l bencina. Torej je tudi v tem pogledu na višku. Kljub tej minimalni uporabi bencina pa doseže na dobri cesti tudi hitrost 105 km na uro, torej več ko zadosti. Prednosti avtomobila so torej v vsakem pogledu tako očitne, da je njegov dober odjem zagotovljen. Potrebno je le, da se neha oni skrajno nazadnjaški predsodek, da je avtomobil luksuz in da se

neha ono čezmerno obdačevanje avtomobilov, ki ovira vsak razvoj avtomobilizma. Davščine so v resnici že tako velike, da postaja samo radi njih avtomobil luksuz. Vsaj za domače avtomobile bi se morala nehati sedanja praksa maksimalnega obdačevanja.

Kakor je omenjeno, ni novi avtomobil 100% domače delo. Popolnoma domače delo je vse, kar se more napraviti z ročnim delom in tega je pri vsakem delu približno polovico. Strojno delo pa se izplača le pri visoki produkciji, če se vsak del izdeluje v serijah, na kar pa pri pomankanju domačega kapitala ni mogoče misliti takoj v začetku. Zato se deli, ki se napravijo s strojnimi delom, uvažajo ter se nato sestavi v delavnici ves avtomobil. Ker je pri nas ročno delo cenejše ko v Nemčiji, zato se morejo tudi pri nas izdelovati avtomobili tako poceni, kakor se izdeluje novi avtomobil »Triglav«.

Nova tvornica avtomobilov pa pri nas ne bi bila mogoča, če ne bi bil obrt na tako visoki stopnji. Naši obrtniki so se zopet enkrat izkazali in tako karoserijo ko vsa tapetniška dela izdelujejo tako odlično, da je domači izdelek popolnoma enak tujim. Nova avtomobilska tvornica bo seveda tudi dala nove zasluge ljudem in gospodarska stiska bo zopet nekoliko omiljena. Je to tudi edina pot, ki vodi k rešitvi. Kakšno krasno avtomobilsko tvornico bi že lahko imeli, če bi znali svoje dni bolje uporabiti nemške reparacije in če ne bi toliko denarja zabili z raznimi podporami, ki niso dale nikomur zasluga. Naj bo novi avtomobil »Triglav« tudi opomin vsem odločujočim, da že enkrat najdejo pravo pot iz krize.

Devaluacija češkoslovaške krome se je obnesla

»Prager Tagblatt« daje kratek pregled o učinkih devaluacije češkoslovaške krome na gospodarstvo in pravi med drugim:

»Posledice devaluacije za gospodarstvo se morejo že deloma pregledati. Višina cen in produkcijski stroški so ostali, kakor se je pričakovalo, v glavnem neizpremenjeni. Najvažnejši konjunkturni podatki kažejo zboljšanje in povprečna gospodarska aktivnost se je v marcu bistveno zboljšala v primeri z marcem lanskega leta. Železniški promet je mogel celo prekositi vsled večjega lesnega izvoza v Nemčijo marčne številke iz l. 1932. Na drugi strani pa se prikazujejo na nekaterih poljih že popuščanja. Tako je nastalo po prvem oživljenju vsled izpraznitve zalog zopet iztrenjenje v tekstilni stroki. Notranja trgovina je začela nazadovati, izvoz v južnovzhodne dežele pa vsled nemožnosti kompenzacijskih kupčij ni mogel oživeti. Izvoz v prosti sektor svetovnega gospodarstva in izvoz sirovin v Nemčijo pa se je na rahlo izboljšal. Bilanca dosedanjih devaluacijskih posledic se torej ujema s teoretičnimi pričakovanji in sicer tako glede učinka na cene, ko glede oživljenja izvoza. Je to več ko le skromen uspeh, ki se kaže tudi v novi zaposlitvi nekaj desetisočev delavcev. Več pa tudi ni bilo mogoče pričakovati. Da bo moglo gospodarstvo še nadalje napredovati, pa je odvisno od iniciativnosti vlade. Brez načrtno in intenzivne gospodarske politike vlade, s katero bi zagnala gospodarstvo v tek, ni mogoče, da bi prišlo gospodarstvo samo iz sedanjega dolgotrajne stiske. Počasnost vlade v tem pogledu je prevelika. Vendar pa se je sedaj zgodilo vsaj to, da je urejeno vprašanje reeskomptnega zavoda. Nerešeno pa je še vprašanje, kako in s kakšnimi sredstvi bo Narodna banka pričela svojo ofenzivo na kapitalnem trgu. Samo da se ne bi izgubilo preveč dragocenega časa.

Drž. privilegirana agrarna banka trpi vsled zaščite kmeta

V soboto je bil v Beogradu občni zbor Privilegirane agrarne banke. Pred prehodom na dnevni red je podal predsednik dr. Marković obširno poročilo o poslovanju Priv. agrarne banke zlasti z ozirom na uredbo o zaščiti kmeta, ki velja tudi za PAB. Posledica tega je, da so dohodki banke padli v največji meri in da dolžniki ne izpolnjujejo svojih obveznosti. V prejšnjih letih je prejela banka od svojih dolžnikov na račun odplačil in obresti letno okoli 120 milijonov dinarjev, lani pa je padel ta dohodek na 24 milijonov dinarjev. Delovanje banke je vsled tega popolnoma paralizirano, kar ima težke posledice za vse gospodarstvo. Država jamči vsem delničarjem za izplačilo 60stotne dividende, kar znaša letno okoli 36.000.000 dinarjev. Dosedaj je mogla banka vedno iz lastnih sredstev plačati dividendo, če pa bo šlo tako naprej, da namreč velja uredba o zaščiti kmeta tudi za PAB, potem bo morala država skrbeti za izplačilo dividende. V debati so se oglasili k besedi tudi zastopniki zadrug, ki so se pritoževali, da daje banka posojila samo velikim posestnikom, ne pa malim kmetom. Od vseh posojil, ki jih je dovolila banka, so dobili mali kmetje samo 18 %. Banka bi morala v večji meri podpirati zadrug. Pri volitvah je naznanil predsednik banke, da je predsednik vlade imenoval v smislu zakona v upravni odbor dr. Nedeljko-viča, direktorja Poštne hranilnice in Milutina Popovića, v nadzorni odbor pa finančni minister dr. Kostrenčiča in kmetijski minister dr. Peršiča.

Adria prašek je boljši

TRGOVCI! Širite »Trgovski lista«.

Prvi družabni sestanek ljubljanskega trgovstva

Uprava Združenja trgovcev v Ljubljani priredi svoj prvi družabni sestanek članstva v soboto, dne 21. aprila t. l. ob pol 9. uri zvečer v prostorih »Trgovskega doma«. Sodelujejo Josip Daneš, član Dramskega gledališča, slovenski vokalni kvintet, Petrovič ter Cvirnov jaz-band. Vabljeni so vsi gg. trgovci in njihove obitelji, kakor tudi prijatelji trgovstva. — Uprava.

Povišana prevoznina za les

V oddelku B (izvoz) aneksa žel. tarif je zamenjana dosedanja pozicija št. 11 (les) z novo pozicijo in sicer: les, poz. 297 (rezan les), poz. 209 in 295 (testoni, tavole, telegrafski drogi), poz. 197, 198, 208 in 203 (dolge iz iglastega drevja in bukovine, deščice za izdelavo zabojev in železniških pragov do 2,70 m) iz slovenskih izvoznih postaj do Sušaka (pristanišče) ali Bakra. Nova pozicija je povišana za 10 odstotkov, dočim je bila stara izrečno oproščena od tega povišanja. Pogoji so isti, to je, blago mora iti čez morje, vozarina pa se računa za najmanj 10.000 kg.

Naj bo finančna stiska železnic še tako velika, vendar ni to povišanje upravičeno z ozirom na več ko težavno stanje lesne izvozne trgovine. Na ta način se izvoz lesa onemogočuje. Čisto vseeno je, če imamo še toliko teoretičnih ustanov za pospeševanje izvoza, če pa se s povišanjem tarif izvoz ubija.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporočila
špecerijsko blago
več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in
mliini za dišave z električnim
obratom
Telefon št. 26-66 Centki na razpologo!

ZAKAJ TAKSNIM PODJETJEM ŠE PRIVILEGIJE

Glavni skupščini borskih bakrenih rudnikov, ki bo dne 17. maja v Parizu, bo stavljen predlog, da se izplača za prioritete delnice 130 frankov na račun dividende (lani 60), za navadne delnice pa 127 frankov (lani 57). Kakor se vidi, dela Borski rudnik naravnost sijajno. Radovedni smo le, zakaj dovoljujemo tako sijajno cvetočim podjetjem še posebne privilegije. V resnici! Kako naj pride naš narod do blagostanja, če pa tako razkošno razmeta va svoje naravne zaklade tujcem.

OBČNI ZBORI

Splošno vzajemno in podporno in kreditno društvo, r. z. z. o. z. v Mariboru ima izredni občni zbor dne 1. maja v restavracijski dvorani Narodnega doma v Mariboru ob 14. Na dnevnem redu je tudi predlog za likvidacijo zadrug.

Črna-Kaolin, d. d. v Ljubljani, ima XII. redni občni zbor dne 3. maja ob 11. v poslovnih prostorih v Ljubljani, v Tavčarjevi ulici.

»Novobor«, splošno industrijska delniška družba ima XI. redni občni zbor dne 3. maja ob 10. v poslovnih prostorih v Tavčarjevi ulici v Ljubljani.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za V in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

BOLGARSKA ZUNANJA TRGOVINA V L. 1933.

Bolgarska zunanja trgovina je bila v l. 1933 v znaku nazadovanja. Izvoz je nazadoval od 3383 milijonov levov v l. 1932 na 2864, uvoz pa od 3471 na 2202 milijona levov. Dočim pa je bila zunanja trgovina v l. 1932 pasivna za 882, je bila v l. 1933 aktivna za 645 milijonov levov. V glavnem je uvozila Bolgarska (vse številke v milijonih levov): tekstilnega blaga za 709, kovin in kovinskega blaga za 378, strojev in aparatov za 2993, kemičnih proizvodov za 1096, smole in mineralnih olj za 105, kožnatoga blaga za 994 in papirja za 846. Izvozila pa je Bolgarska: tobaka za 1175, jajc za 457, žita za 196, koruze za 150, krzna za 110 in fižola za 72 milijonov levov. Največ je izvozila Bolgarska blaga v Nemčijo, Avstrijo, Italijo, Belgijo in Švico. Posebno živahna je bila trgovina z Nemčijo, kamor je izvozila Bolgarska blaga za 1025 milijonov. Dočim je bila v l. 1932 še pasivna za 59 mil. je bila v letu 1933 aktivna za 184 milijonov levov.

AVSTRIJA IZVAŽA VEČ JEKLA

V zadnjem času so prejele avstrijske jeklarne večja naročila jekla za turške državne delavnice. Ta naročila ne spadajo v redni avstrijski kontingent. Avstrija je dobila nadalje tudi od Poljske nadaljnji kontingent za izvoz jekla. Zanimivo je, da se je povečal tudi avstrijski izvoz jekla v čezmorske države, zlasti v Japonsko, Kitajsko, Argentino in Mehiko. Manjše količine jekla bo izvozila Avstrija tudi v Francijo in Belgijo, pa čeprav obe ti državi proizvajata sami zelo mnogo jekla, in to odličnega jekla.

ANGLEŠKA SLADKORNA INDUSTRIJA

Kmetijski minister angl. vlade je imenoval odbor, da preišče položaj sladkorne industrije, ki je baje zelo nazadovala. Nekateri listi pa očitajo vladi, da je bila komisija imenovana prepozno, ker so med tem producenti sladkorne pese že prejeli državno podporo in si sporazumno z rafinerijami razdelili trg. Brez teh podpor bi domača industrija takoj propadla, vlada pa stane to 40.000.000 funtov skupaj v desetih letih. Sladkorna pesa v Angliji le slabo uspeva in ne more tekmovali s tujo. Vprašanje je torej, ali se sploh izplača Angliji, da podpira to čisto umetno industrijo.

Češkoslovaška vlada je izdala zasilno uredbo, s katero se prepoveduje ustanavljanje novih steklaren ali razširjenje starih, da se omeji kriza steklarske industrije.

Danska je odpovedala trgovinsko pogodbo z Avstrijo, ker da ne ustrezajo sedanji kontingenti danskemu gospodarstvu.

U. S. A. namerava znižati uvozno carino na alkoholne pijače, ker so sedaj cene alkoholnih pijač v Ameriki previsoke.

Švica je uvozila v februarju 77.000 hl vina, za 7000 manj ko v prejšnjem mesecu. Iz Italije je uvozila 40.000 hl, iz Madjarske 8000, iz Španije 6000, iz Francije 4000 hektolitrov.

Francoske tvornice so dobile iz Rusije naročilo za dobavo 10.000 ton cevi za kanale in kotle. Vsled tega naročila bodo francoske tvornice za železne cevi delale ves mesec z vsjo svojo kapaciteto.

Del nemške tekstilne industrije se namerava preseliti v Anglijo, da se s tem izogne bojkotu proti nemškemu blagu.

Na ovovih sira, ki se uvaža v Nemčijo, mora biti po odloku nemškega ministra za prehrano označena v nemškem jeziku dežela, iz katere je sir, in pa množina maščobe sira.

Ceno bakrenim žicam so povišale češkoslovaške tvornice.

Vpisale so se te tvrdke:

Bremec in drug, avtomehanična delavnica v Celju, javna trg. družba. Družabnika Bremec Anton, trgovec z avtomobili v Celju in Uranič Ivan, avtomehanični mojster v Celju. Vsak družabnik podpisuje sam.

Sever Martin v Dragomlju. Obratni predmet: izdelovanje in prodaja kisa.

»Automontaža«, delavnica d. d. v Ljubljani. Obratni predmet: montiranje avtomobilov in prodaja avtomobilov na malo in veliko. Delniška glavica znaša 500.000 dinarjev in je razdeljena na 500 delnic po 1000 Din, ki se glase na imetnika. Tvrdo podpisujeta dva člana upravnega sveta ali en upravni svetnik in en prokurist. Člani upravnega sveta so: Graner Hinko ml., industrialec v Čakovcu, Jenko Tjehomil, posestnik v Ljubljani, Ljubič Josip, ravnatelj Jugoslovske banke, podružnice v Ljubljani, dr. Marinović Mirko, odvetniški pripravnik v Zagrebu. Prokura je podeljena Creinter Zalmenu, industrialcu v Ljubljani.

Diamant Viljem, trgovina z vsem v prostem prometu dovoljenim blagom »Artos«. Sedež: Sp. Hudinja pri Celju.

Tratamlin, družba z o. z. v Škofji Lokolodvor. Obratni predmet: nakup in prodaja pridelkov, predelava žita v trgovskem mlinu in prodaja mlinskih izdelkov na drobno in debelo. Osnovna glavica v višini 300.000 je plačana v gotovini. Poslovodje: Heinrich Stanko, industrialec v Škofji Loki, Debeljak Franc in Debeljak Viktor, oba posestnika v Škofji Loki. Družbo zastopata po dva družabnika kolektivno.

Vpisale so se te izpremembe:

Hranilnica Dravske banovine, podružnica v Celju. Izbriseta se kot člana upravnega sveta: Jurak Peter, opat in dr. Hodžar Jakob, vpišeta pa odvetnik dr. Milan Orožen in veletrgovec Ivan Ravnihar v Celju.

Javno skladišče in prevozna družba v Celju. Iz upravnega sveta je izstopil Josip Skaza, vstopil pa ravnatelj Ljub. Kred. banke v Celju Turnšek Franc.

Avtopromet Jezersko, družba z o. z. Družbena pogodba se spremeni tako, da zastopa odslej družbo vsak poslovodja samostojno. Izbriseta se poslovodja Paar Franc in Virmik Peter, vpiše pa posestnik in avtopodjetnik Grajžar Ciril v Kranju.

»Desa«, družba z o. z. v Ljubljani. Vpiše se poslovodja Pustišek Ivan, ravnatelj tvrdke I. Knez v Ljubljani.

Friderik Hertle, Jugoradiator, Ljubljana. Izbrise se lastnik Hertle Friderik, vpiše pa kot lastnica Hertle Gertruda v Ljubljani.

Jože Mihelič in drug v Ljubljani. Izstopil je javni družabnik Koser Anton.

Josip Presker, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Presker Josip star.

Zidarski mojstri, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodja inž. Lavrenčič Alojzij.

Izbrisale so se te tvrdke:

Jugoškoda, d. d. v Beogradu, podružnica v Ljubljani — zaradi opustitve obrata. Veletrgovina z vnom Pečnik Josip v Sp. Hudinji — zaradi opustitve obrata.

V. Antolič & Tominc, lesna industrija v Slovenski Bistrici — zbog prestanka obrata.

Fr. Brinšek, elektrovaljni mlin, Trata, sedež Stari dvor — zaradi opustitve obrata.

Iz zadružnega registra

Vpisale so se te zadrage:

Prva produktivna zadruga tesarskih mojstrov v Ljubljani. Člani načelstva so: Mihor Robert, Nemeč Franc, Kamnikar Alojz, vsi tesarski mojstri v Ljubljani.

Produktivna zadruga kamnosekov v Ribnici na Pohorju. Poleg produktivnih ciljev ima zadruga tudi ta namen, da zida članom stanovanjske hiše in zbira njih prispevke za podporni sklad v primeru bolezni, brezposelnosti in smrti.

Mlekarska, nabavna in prodajna zadruga na Trsteniku.

Izbrisala se je Splošna gospodarska zadruga kmetov in obrtnikov v Kostanjevici zbog končane likvidacije.

Dobava-prodaja

Banska uprava Dravske banovine raspisuje za prevzem del pri gradnji sportnega in plavalnega basena v zdravilišču Rogška Slatina I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 3. maja ob 11. dop. v sobi 33 tehn. oddelka v Ljubljani.

Dravska direkcija pošte v Ljubljani raspisuje drugo pismeno licitacijo za prodajo 43 vreč starih spremnic z znamkami iz leta 1929. — Licitacija bo 2. maja ob 11. uri v pisarni rač. ekonomskega odseka poštne direkcije v Ljubljani. — Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti v pisarni občnega odseka navedene direkcije kavecija Din 20— za vsako vrečo, inozemci Din 40—. — Pogoji so na vpogled v pisarni občnega odseka, kjer se lahko kupijo po Din 10—.

Direkcija drž. železarne Vaveš sprejema do 2. maja ponudbe o dobavi 5000 kg magnezita in 3000 m³ kisika.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 3. maja ponudbe o dobavi 100 m³ jelo-vega jamskega lesa.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 3. maja ponudbe o dobavi avtomobilskih gum in 200 kožic za precejanje bencina in bencola; do 5. maja pa za dobavo 2000 m motvoza in 10.000 kg mineralnega olja.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 4. maja ponudbe o dobavi oblek in čevljev za aviatike.

Oddaja popravila dekorativnih slikarskih del v katedrali v Djakovu se bo vršila potom pismene licitacije dne 3. maja pri Dijocezanskem i kaptolskem računarskem uredu v Djakovu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 30. aprila bo pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 2 kompletne mlinov za mlenje in mešanje smodnika, dne 11. maja pa o dobavi 100.000 kartonskih škatelej.

Dne 7. maja bo pri 1. oddelku Vojnotehničnega Zavoda v Kragujevcu ofertna licitacijah za dobavo 22.255 kg jekla.

Stari stroji za pekarne se prodajo na ustmeni licitaciji dne 8. maja pri Upravi osješkega intendantskega skladišča v Osijeku. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.)

Razno

Reden zračni promet na progi Beograd—Zagreb se je začel. Dne 1. maja bo otvorena tudi zveza Zagreb—Ljubljana—Sušak in Beograd—Skoplje—Solun, dne 1. junija pa zveza Ljubljana—Celovec.

La Dalmatienne izkazuje za leto 1933 izgubo v višini 8.748.000 franc. Na drugi strani pa izkazuje bilanca za 1631 investicij in za material za nove tvornice 283 milijonov frankov. Glavnica družbe znaša 156 milijonov frankov, obligacije pa 50 milijonov frankov. Družba je v francoskih rokah.

Premogovniki v Aleksincu, ki so večino ma last neke belgijske družbe, so dali lani 1,6 milijonov belgijskih frankov čistega dobička, za približno 250.000 bel. frankov več ko v l. 1932.

Šef agrarnega urada Vrbaske banovine je bil v zvezi z afero vsled begluških obveznic aretiran.

Bafina rafinerija za petrolej je začela delovati v Bafovju. Vsi stroji so bili izdelani v strojnih delavnicah Bafe. Rafinerija bo zaenkrat delovala le za lastne potrebe Bafinih zavodov.

33 milijone kmetijskih hiš ima Italija, od katerih je 142.000 praznih, 457.000 hiš je potrebnih velikih, 930.000 pa manjših povprečnih in le 1.840.000 jih je v normalnem stanju.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 18. aprila objavlja med drugim: Pravilnik o opravljanju pregledov zadrug (zvez) in o skladu za opravljanje pregledov. — Objavo k čl. 51. zakona o taksah glede listin, na katere ni prilepljena taksa ali ne zadostna taksa — Razne mednarodne ratifikacije — Razglas o prepovedi nasadov, zgradb itd. okrog zrakoplovnih pristanišč — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

USPEH ANGLEŠKEGA VELESEJMA

Letni britanski velesejem se je zaključil z uspehom. Trgovanje je bilo mnogo bolj živahno ko prejšnja leta. Predvsem je bilo nekaj tujih kupcev več ko doslej, posebno francoskih in nemških, nekaj Kitajcev, veliko kupovalcev tekstilij iz Švedske, igrači iz Barcelone. Japonci so si temeljito ogledali tekstilni oddelek, a kupili niso ničesar.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI ŽIVILSKI TRG

Ljubljanski trg nudi še precej nespremenjeno sliko. Domačega sočivja ni še na trgu. Prodajalo se je nekaj graha, ki je bil po 6 Din. Precej je že kolerabe, ki je po dinarju. Kislega zelja in repe je sedaj manj na trgu. Zelo se kupuje zelenjava. Berivka, radič in regrat se prodajajo po dinarju merica, po isti ceni se prodaja tudi špinaca. — Na perutninarskem trgu ni nobenih sprememb. Lepša jajca so po 18 jaja za 10 Din, manjša pa tudi 24 za 10 Din. — Podražil se je nekoliko krompir, ki so ga prodajali na Sv. Petra nasipu po 090 do 110 Din kg, a so morali pozneje popustiti, ker je bilo premalo kupcev.

TRG S KOŽAMI

Iz Zagreba poročajo, da vlada na trgu s kožami mrtvilo. Cene strojeni kože so previsoke in zato mali obrtnik ne more konkurirati s tvornicami čevljev, ki kupujejo kože na debelo. Uvedena je zato akcija, da se prepove izvoz sirovih kož, da bi mogel priti domači obrtnik do kože po ceni, ki mu vsaj deloma omogoča konkurenco s tvornicami. Tvornice so zato začele nastopati proti tej akciji, češ da bi bil s tem prizadet kmet. Na zagrebškem trgu kož so cene na veliko te: podplati kruponi, boljše vrsta po 38 do 40, vratni deli po 27 do 29 za kg. Podplati se zahtevajo skoraj samo slabše vrste. Za podplate iz kravjih kož se je sezona že nehala in se prodajajo le iz zalog po ceni 55 do 65 Din za kg. Večje je povpraševanje po telečjem boku, ki se prodaja po 14 do 16 za črn, po 16 do 22 za rmen, ševro po 18 do 30 in v barvah po 25 do 35 Din. Ameriški in francoski lak je po 24 do 35, domači, ki ne zaostaja niti najmanje v kvaliteti za tujim, pa po 18 do 24. Vsled nizkih cen je povpraševanje po jaku zelo naraslo. Zelo se zahteva svinjska koža, ki se močno izvaža v Ameriko, vsled česar ji je tudi cena narasla za 30 do 40 odstotkov.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem z dne 13. aprila 1934 je bilo pripeljanih 262 svinj in 1 koza, cene so bile te: mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 90 do 110, 7—9 tednov 150 do 190, 3—4 mesece 250 do 280, 5—7 mesecev 320 do 350, 8—10 mesecev 450 do 500, 1 leto 650 do 700 Din, 1 kg žive teže 650 do 7, mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 137 svinj,

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 20. aprila: 11.00: Šolska ura: Kadar zemlja bobni (dr. Valter Bohinec) — 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Plošče — 18.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) — 19.00: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.30: Predavanje Narodne odbrane — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, dne 21. aprila: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: O gluhomem deci (Vilko Mazi) — 18.30: Zabavno predavanje: Danilo v Benetkah — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Radijski orkester — 20.45: Dva mlada harmonikarja v boju med seboj: Vilibald Jenko iz Grosupelja in Kucler iz Horjula — 21.30: Flauta s spremljevanjem kitare, izvajata gg. Fatur in Hefler — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Četrtek, dne 19. aprila: Zaprti.
Petek, dne 20. aprila: Gospoda Glembajevi. Izven.

Opera, začetek ob 20.
Četrtek, dne 19. aprila: Viljem Tell. — Red B.

Petek, dne 20. aprila ob 20.: Ljudski simfonični koncert skladb Antonina Dvořaka v Unionu. Izven. Znižane cene.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrolji in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Polljanski nasip 4—6. Šelburgova ul. 8.
— Telefon št. 22-72.

NOVA TEKSTILNA TVORNICA

V Karlovcu ustanovi tvorničar Weinberger novo tekstilno tvornico in tkalnico za bombažno blago. Karlovska občina bo dovolila tvorničarju razne ugodnosti, samo da se tvornica ustanovi, ker bi v njej našlo zaposlitev okoli 100 delavcev.